SOPRONI EGYETEM

1981-82. 1. szám.

az erdészeti és faipari egyetem lapja

A TARTALOMBÓL

Tanévnyitó beszéd '81	3
Mérnökképzés = vezetőképzés	6
Vitaindító az információáramlásról	7
MEFT '81	9
A Magyar-Szovjet Baráti Társaság VII. Országos Értekezlete elé	12
Felirom a kapufélfára	14
Balekoktatás balekszemmel	15
A tüz elleni védekezés társadalmi jelentősége	16
Mongóliában jártunk I.	17
Albérletben	18
Bérletek és kedvezmények	19
Az Országos Filharmónia bérleti hangversenyei	20
Könyvek, folyóiratok	21
Sárvári János: Séta a kertben	
Ha jönnek a...	23
Kopaszkutya	24
Hacsek	25
Szintelen szinek	28
Mi lesz veled vendéglő?	28
Felkelek	29
Barokk muzsika	30
Sportélet selmecen 1860-1900	31
Ezt produkáltuk.....	34
Sakk- makk	35

Tanévnyitó beszéd '81.

Dr.Gál János rektor:

Az Erdészeti és Faipari Egyetem 1981/82-es tanévnyitása alkalmából egyetemünk tanácsa, párt- és társadalmi szervei nevében szeretettel köszöntöm egyetemünk tanuló ifjuságát, oktatóit, dolgozóit, kedves vendégeinket.

Vendégeink közül köszöntöm Váncsa Jenő elvtársat, a mezőgazdasági és élelmezésügyi minisztert, Kreiter Mária elvtársnőt, az MSZMP Győr-Sopron megyei Bizottságának titkárát, Nagy Imre elvtársat, a KISZ megyei Bizottságának első titkárát.

Felkérem Váncsa Jenő miniszter elvtársat sziveskedjék beszédét megtartani.

Váncsa Jenő, mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszter:

A minisztérium vezetése, a megyei Pártbizottság, a megyei KISZ Bizottság és az egész elnökség nevében szeretettel köszöntöm Önöket, az egyetem dolgozó kollektiváját, tanuló ifjuságát. Ezekben a napokban a Mezőgazdasági Minisztériumhoz tartozó ágazatok területén 6 egyetemen és 3 főiskolán, összesen 1.700 I éves hallgató kezdi meg tanulmányait, ezek közül 80 külföldi.

Az agrártermelés fejlesztéséhez - beleértve az erdő- és fagazdaságot is - a szakemberképzés nélkülözhetetlen. Az agrárpolitika szerves részévé vált hazánkban a szakemberképzés. Termelőüzemeinkben, intézményeinkben az országban egyetemi végzettségü szakember 17.400 fő, főiskolai végzettségü 15.900 fő, összesen 33.300 szakember dolgozik. Középfoku végzettsége 64.000 főnek van, szakmunkás 270.000, betanitott munkás 400.000 fő.

A fejlődés döntőbb tényezője az emberi tényező. Ez az emberi tényező a jövőben is meghatározó számunkra. Nagy gondot forditunk arra, hogy az utánpótlás megfelelő szinvonalon és minőségben rendelkezésre álljon. A képzés minden feltétele biztositott. Az eredmény azon mulik, hogy az egyetem vezetése mennyire lesz képes megteremteni azt a szervező erőt, amely a feltételeket megfelelő módon mobilizálja.

Azt várjuk az egyetem egész dolgozó kollektivájától, hogy az MSZMP Politikai Bizottságának határozatait maradéktalanul igyekezzék végrehajtani.

Az Egyetem feladatai között legfontosabb a képzés. Olyan mérnökökre van szükség, akik jól ismerik a gyakorlati élet minden feladatát. A tanuló ifjuság és az egyetem oktatói kara egyaránt a teljesitményt, a munkát értékelje és az legyen a minősités legfőbb mércéje! A munka tette emberré az embert. Hadd idézzem A. Camus szavait: "Munka nélkül az egész élet megszakad, de ha a munka lélek nélküli, az élet megromlik és az ember meghal!" A szakmai ismeret megszerzése rendkivül fontos, de nem elegendő. A szakmai képzés mellett a társadalmi-politikai nevelés is elengedhetetlen. Sokoldalu oktató-nevelő munkával kell felkésziteni a leendő mérnököket. Nemcsak az egyetem tantestületétől, hanem hallgató ifjuságától is sokat kivánunk. Ezért kérjük, hogy erejük legjavát adva tanuljanak. Az erdőmérnökképzés, faipari üzemmérnöki képzés létszámát tekintve teljes összhangban van a társadalmi igénnyel. Minden végző szakembernek megvan a perspektivája, lehetősége megfelelő munkahelyre.

Dr.Gál János **rektor:**

Kedves Miniszter Elvtárs!

Tisztában vagyunk vele, hogy minden mennyiségi és minőségi fejlesztés alapvető meghatározó tényezője az ember. Pártunk és kormányunk reánk, az erdészeti, faipari, földmérési, fölrendezői szakágazatok vezetőinek kiképzését bizta. Mindannyiunk szent kötelessége ennek a feladatnak maradéktalan végrehajtása.

Szendrődi László KISZ titkár:

Az Erdészeti és Faipari Egyetem KISZ Bizottsága és ifjusága nevében szeretettel köszöntöm kedves vendégeinket és nagymultu egyetemünk oktatóit, kutatóit, dolgozóit. Köszöntöm az egyetemi tanulmányokat most megkezdő első évfolyamos hallgatóinkat a 174. tanév tanévnyitó ünnepségén.

A dékáni kézfogással ünnepélyesen is polgárává fogadott benneteket egyetemünk. Ezzel egy olyan életut küszöbére léptetek, amelynek során először hosszu éveken keresztül jól és sokat kell tanulnotok.

Az egyetemi tudásanyag nagyságrenddel nagyobb a középiskolainál.

A társadalomnak és az egyénnek is alapvető érdeke a nagyobb tudás. Ezt felismerve igyekezzetek minél elmélyültebb ismeretekre szert tenni, különösen az első években koncentráljatok a tanulásra, amig az egyetemi követelményrendszerek váratlan akadályok elé állithatnak benneteket.

FIRMA ÉVFOLYAMOK!

Az oktatókon kivül rátok is nagy felelősség hárul a balekok fogadására, az egyetemi élet rejtelmeibe való bevezetése során.

Elsősorban a tanulmányi és a politikai munkára koncentrálva töltsétek meg tartalommal az évszázados hagyományokra épülő balek-firma kapcsolatot.

Tisztelt Egyetemi Ifjuság!

A tanulás és a munka elvégzése után természetesen időt kell találnotok arra is, hogy általános müveltségeteket fejlesszétek, politikai ismereteiket bővitsétek. A világ állandóan változó folyamatai között formálódó, fejlődő szakmának csak kevés mélyen specializálódott szakemberre lesz szükséges, annál több olyanra, aki az éppen aktuális irányokban tudja tudását továbbfejleszteni. Maradjatok ezért nyitottak a szakmai és társadalmi élet minden kérdésével szemben.

Az ilyen irányu karakterformáláshoz jó bázist biztosit a KISZ-szervezet, mert az általa irányitott ifjusági tevékenység az egyetemi élet számos területét átfogja. A tanulástól a müvelődésig, a szórakozástól a sportig sok lehetőséget nyujt hallgatóinknak, hogy önkifejező, önmegvalósitó igényüket realizálhassák, a megválasztott vezetőknek pedig a közéleti cselekvés lehetőségét adja meg.

A KISZ tevékenységét az elmult időszakban számos megalapozott birálat érte. Ne feledjétek: a KISZ mi vagyunk. Ti és én, és szinte az egész magyar ifjuság. A szervezet csak keret, lehetőség, amit saját magunknak kell kitöltenünk tartalommal. A KISZ élet olyan, amilyenné képesek vagyunk tenni.

Tisztelt Oktatók, Kutatók és Dolgozók!

Az ifjuság kéri, igényli, hogy tanitsátok, adjátok át széleskörü ismereteiteket és tudásotokat. Ezzel érhetjük el, hogy az ifjuságból sokan válnak majd szocialista normák szerint gondolkodó, dolgozó, élő felsőfoku képesitésü szakemberekké.

A város és a megye már hosszu évtizedek óta ad otthont egyetemünknek. Kérjük a város lakosságát, hogy bár a hallgatók ittléte csak ideiglenes, tekintsék őket teljes jogu polgároknak.

Kovács Tamás: Portré drapériával

MÉRNÖKKÉPZÉS = VEZETŐKÉPZÉS

A vezetés kérdései napjainkban, a szocializmus fejlett szakasza épitésének időszakában az érdeklődés homlokterébe kerültek. Vonatkozik ez mind a vezetői tevékenység gyakorlatára, mind a vezetési folyamat tudományos megalapozására, nemkülönben a vezetési tapasztalatok elméleti általánositására. Az érdeklődés megnövekedése nem tekinthető sem öncéluságnak, sem divatjelenségnek. Ellenkezőleg: a vezetés iránt megnövekedett társadalmi igényt és elvárást fejezi ki. Mi több, objektiv társadalmi szükséglet kielégitésére irányuló törekvés kifejeződéseként kell értelmezni. Maga az objektiv társadalmi szükséglet abban fogalmazható meg, miszerint: a vezetés a munkakultura, s különösen a termelési kultura része és megnyilvánulása; a vezetés szinvonalának fejlesztése pedig mindennemü továbbhaladás feltétele és hajtóereje a gazdasági munkának - mikro- és makroméretekben egyaránt.

Mivel a vezetés egyikévé lett a gazdaságilag jelentős tevékenységeknek, érthető módon megnövekedett a vezetési tevékenység megismerése és módszereinek elsajátitása iránti tanulási igény, s ennek kielégitésében a felsőoktatási intézmények szerepe is.

Ugy érzem, hogy az erdészeti- és faipari felsőoktatás viszonylagos fáziskéséssel kezdte kiaknázni az e téren adódó lehetőségeket. Első izben 1972-ben kerültek oktatásra a nappali képzés utolsó évfolyamán, fakultativ jelleggel a vezetési ismeretek. A terjedelemben is csekély óraszámu oktatás jegyzetanyaga - dr.Madas András c. egyetemi tanár tollából - ugyancsak 1972-ben jelent meg "Vezetés a fagazdaságban" cimmel.

Nyilvánvaló azonban, hogy a vezetés nem fakultativ feladata a felső fokon képzett erdészeti- és faipari szakembereknek! Éppen a felső foku képesités birtokában nyernek jogosultságot a vezetői feladatok ellátására, a különböző szintü vezetői munkakörök betöltésére. Magától érthető az az igény, hogy a vezetői feladatokra való előkészités és felkészités magában a szakemberképzési folyamatban valósuljon meg - sajátos egyetemi diszciplina, a vezetési ismeretek cimü tantárgy tantervbe beépitett oktatásával.

A vezetési ismeretek oktatása során természetesen figyelembe kell venni, hogy a vezetői tevékenységre való felkészités nem egyetlen tantárgy oktatási célkitüzése csupán, hanem azt a képzési folyamat egésze valósitja meg. Igy pl. a társadalomtudományi tantárgyak a társadalmi és gazdasági folyamatok, a gazdasági törvények és mechanizmusok, a társadalmi érdekszférák ellentmondásos mozgásának olyan ismeretanyagát nyujtják, amelyek a legátfogóbb nézőpontból alapozzák meg a mérnöki-vezetői tevékenységet; a matematika, a számitástechnika, a rendszerszervezés, s különösen az üzemgazdaságtan, amely a vállalat egészének müködését a maga komplexitásában elemzi - a vezetés szervezetének, módszereinek és eszközeinek megismertetése tekintetében töltenek be előkészitő funkciót; s végül a müszaki és a technológiai jellegü tárgyak tananyaga is szükségszerüen tartalmaz olyan gazdaságossági, tervezési és munkaszervezési kérdéseket, amelyek ismerete nélkülözhetetlen a mérnöki-vezetői tevékenységben.

Az ilyen értelemben felfogott szakemberképzés, vagyis a mérnök-vezető képzés a részleteket tekintve még több vonatkozásban problematikus. Igy pl. nincs még szociológia oktatás, a vezetés elméleti ismeretanyagának és pszichológiájának oktatása még fakultativ formában is szünetel a Faipari Mérnöki Karon. Még in-

kább problematikus, hogy a faipari üzemmérnökképzésnek még a reformtantervében sem szerepel a vezetési ismeretek oktatása. Annak ellenére nem, hogy a faipari üzemmérnökök vannak a legszorosabb kapcsolatban azokkal a termelési munkakollektivákkal, melyeket többnyire közvetlenül vezetnek. Mindez arra int, hogy szükségessé válik a képzési folyamat reformtantervének ujra átgondolása és további javitása.

Lényegileg más a helyzet a már korábban képzett mérnökállomány esetében. Bár a vezetés elméleti ismeretanyagát önálló tantárgyként a képzési folyamat során még nem tanulhatták, viszont magát a vezetés tárgyát, az erdő- és fafeldolgozó vállalatot, a faipari üzemet, - azok különböző funkciókat betöltő alrendszereit; nemkülönben a vezetési tevékenység folyamatát, a vezetési parxis módszereit - mint gyakorlati vezetők - a saját személyes tapasztalataik alapján már ismerik. Esetükben az empirikus gazdaság bármenynyire is nyilvánvaló - mégsem nélkülözhetik a vezetés elméleti alapvetése és szintézise, a vezetési ismeretek elnevezésü tantárgyi diszciplina tanulmányozását. Számukra ez utólag, a vezetői gyakorlat tapasztalataira mintegy ráépülve, a postgraduális szakmérnökképzés során valósulhat meg.

Dr.Pintér Ferenc
egyetemi docens

Vitaindító az INFORMÁCIÓÁRAMLÁSRÓL

A körülöttünk észlelhető jelenségeket értékelhetjük, szóban vagy irásban, kérésre vagy magunktól, kisebb vagy nagyobb közösség előtt.

Ezeket az értékeléseket, kritikákat, ciklusvégi mérlegeket meg is tesszük és mégis gyakran a vizsgálódások alkalmával lényegbevágó problémákat vagy nem vagyunk képesek a felszinre hozni, vagy ha meg is láttatjuk őket, nem a megfelelő fontosságot tulajdonitunk nekik.

Ugy érzem és a tapasztalatok ezt is mutatják, hogy egyetemünkön a KISZ mozgalmi életben az információ áramlás kérdése is egy ilyen és régebb óta elhanyagolt, bár evidenciában tartott és mégis fontosságával ellentétben kisebb felelősséggel kezelt probléma. Hiányát fémjelzi azaz ür, amely évek óta tátong egyetemünkön a KISZ-vezetők és a tagság között. Ebben a cikkben szeretnék tapasztalataim és következtetéseim szerint rámutatni a lehetséges okokra, ehhez viszont végig kell vizsgálni az érintkezés, az információ áramlásának lehetséges csatornáit. Ez előtt még meg kell jegyeznem, hogy az információ áramlás utját felülről alapszervezeti titkárokig nem vizsgálom, egyrészt mert pontosan nem ismerem, másrészt az alapszervezeti titkárok tájékoztatását tekintve a rendszeresség viszonylag biztositott.

Kezdjük a legfontosabbal, a KISZ hivatalos információ átadó fórumánál az alapszervezeti gyü-

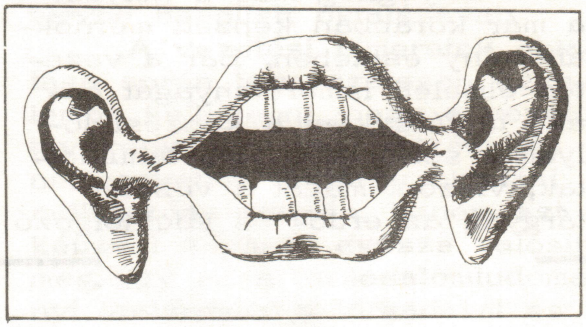
lésekkel. Gyakoriságát tekintve nem elegendő a felmerülő kérdések pontos értelmezéséhez és eredményes megvitatásához. Itt felhivom a figyelmet a KISZ érdekvédelmi funkciójára. Nem hiszem, hogy ezt hatékonyan lehet gyakorolni, ha sokszor érdekeink tisztázására sem jut idő. Igy a KISZ vezetők hiába várják döntéseikhez az információkat, ha azok a sürgetés és időhiány miatt a tagság ajkaira fagy a minél gyorsabb befejezés hangulatban bonyolódó taggyüléseken.

Folytassuk az információk, gondolatok göröngyös utján az akadályok felhivását az alapszervezeti titkárok és az alapszervezeti vezetőség között. Létező vagy nem létező kommunikációk vizsgálatával. Itt is a rendszeresség, bizonytalanságban lehet keresni a fő hiányosságot, másodsorban alapszervezeti vezetés néhol és néha biztos tapasztalható nemtörődömségében. Ez pedig fontos lenne az alapszervezeti élet hatékonyabb irányitásához, az alapszervezeti gyülések megfelelő előkészitéséhez. Lehet, hogy az információk megfelelő ide-oda áramlásának ez a viszony az egyik sarkalatos pontja.

Hogy kifejezetten kedvezőről is irjak, megemliteném a tanórák szüneteiben lebonyolódó KISZ röpgyüléseket. Nagyban hozzájárulnak ezek a gyülések ahhoz, hogy a mozgalmi élet létezik és funkcionál. Komoly véleménycserét természetesen ilyen esetben nem lehet senkitől sem várni. Ezen alkalmi gyülések viszont késleltetik a hibák felismerését az információ áramlás terén.

Küldöttgyülések, parlamentek elemzése is ott kezdődik, ahol a többi befejeződik, a hiányosságoknál. Nagyon összetett probléma és egy elkövetkezendő számunkban foglalkozunk is majd vele külön. Addig is csak egy példa a közelmultból: kari küldöttgyülésen a beszámolón és az egyik vendég hozzászólásán kivül egy küldött szólt hozzá, az is e sorok irója.

Erről most bővebben nem is szólnék, mert foglalkozni kell vele és érdemes is külön cikkben. A studió, az ujság eddigiekben messze nem nyujtotta azokat a segitségeket, amelyeket elvárhatnánk tőlük, a lehetőségek felmérése után,

a mozgalom de mindannyiunk érdekében is.

Az okok között talán nem elegendő propaganda a szerkesztőségek elzárkózottsága, müsorpolitika és szerkesztésbeli kérdések se egyetemes, se egyetemi szintünek nem mondható megoldása.

Az okok, melyek gátolják munkánk érdekében a felénk vándorló információk mozgását, valószinüleg nem merültek ki az ebben az irásban olvashatóakkal, sőt fontosságukat tekintve sem biztos, hogy az itt leirtak eltalálják azt a valóságos sorrendet, amiben megoldásukban és megszüntetésükben elindulhatnánk. A probléma viszont létezik, és ha ez az irás az érintettek kezébe jutva a javitó szándék a változtatás igényét, indulatát indukálja, akkor egy lépéssel közelebb kerültünk az igazsághoz, melyet oly sokszor követelünk egymáson.

Kovács Róbert

Mosonmagyaróvár és Győr után, az idén egyetemünk volt a házigazdája a III. alkalommal megrendezett Megyei Egyetemi és Főiskolai Találkozónak. A háromnapos rendezvénysorozatnak - melyen a megye valamennyi felsőoktatási intézménye képviseltette magát - a Brennbergi uttörőtábor adott otthont.

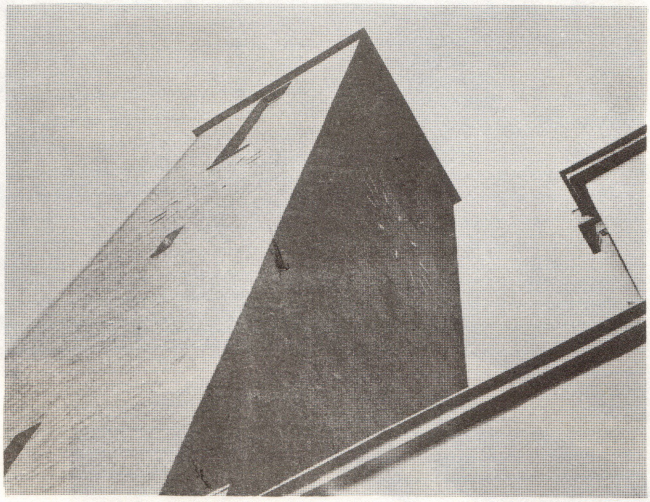
A hivatalos program szeptember 18-án, pénteken 17 órakor dr.Gál János rektor és Nagy Imre, a megyei KISZ titkára köszöntő szavaival vette kezdetét.

Az egybehangzóan kitünőnek nyilvánitott vadászvacsora után Nagy Bandó András adott másfél órás válogatást kor ábbi müsoraiból. Ezután a vendégek és a házigazdák sramlizene, ill. tábortüz melletti nótázás közül választhattak. Az estét másnapba nyuló disco zárta be.

Akiket az éjszakai program nem viselt meg, hajnali turán vettek részt, amelyen a hideg ellen - az erdőben előre elásott - védőitallal erősithették magukat. A reggeli után a hallgatóságot autóbuszok szállitották az egyetemi KISZ házba, ahol Nagy Imre vezetésével külpolitikai tájékoztató hangzott el.

Délután ugy tünt, hogy az idő kegyes lesz, és szabadban tarthatjuk meg a vetélkedőt, azonban egy zápor megmutatta, milyen gyorsan képes 200 ember fedél alá huzódni. A nyeremény torták azonban igy is gazdára találtak.

A hüvösre fordult idő miatt Benkóék majdnem meghtárältak, de végül is vállalták a fellépést és sikerült forró hangulatot teremteniük. A koncert után nem tul szerencsés időpontban tartottuk meg bemutató szakestélyünket. Ezzel megpróbáltuk a hagyománykiállitás anyagát előbbre varázsolni.

Asbóth Imre: Modern templom

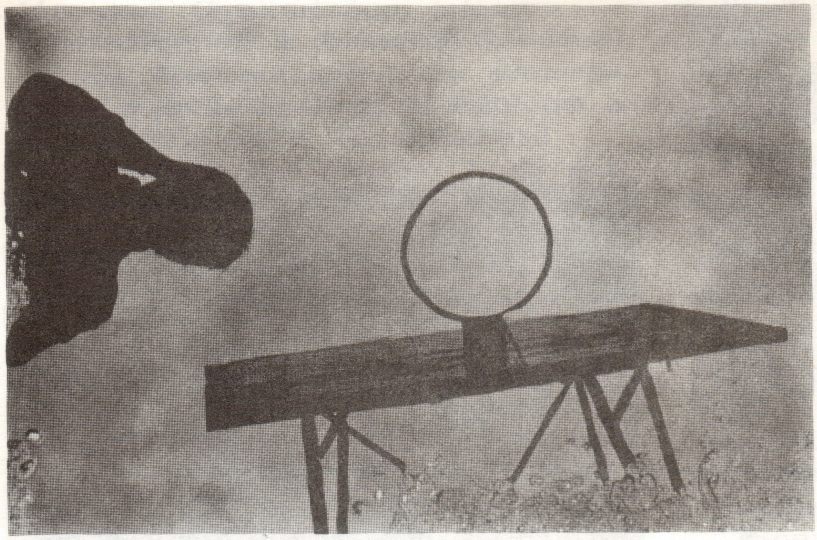
A sok friss levegő és a zsufolt program hatása érződött a vasárnap délelőtti szekciófoglalkozásokon. Témájuk a kollégiumi önkormányzat, a kulturális tevékenység, politikai képzés és az érdekvédelem volt.

Délutánra az idő megjavult, de ekkor már sajnos befejeződéséhez közeledett a MEFT. A záróünnepségen került sor a fotópályázat dijainak átadására. Ezután Szendrődi László képletesen átadta a stafétabotot a TKF KISZ titkárának.

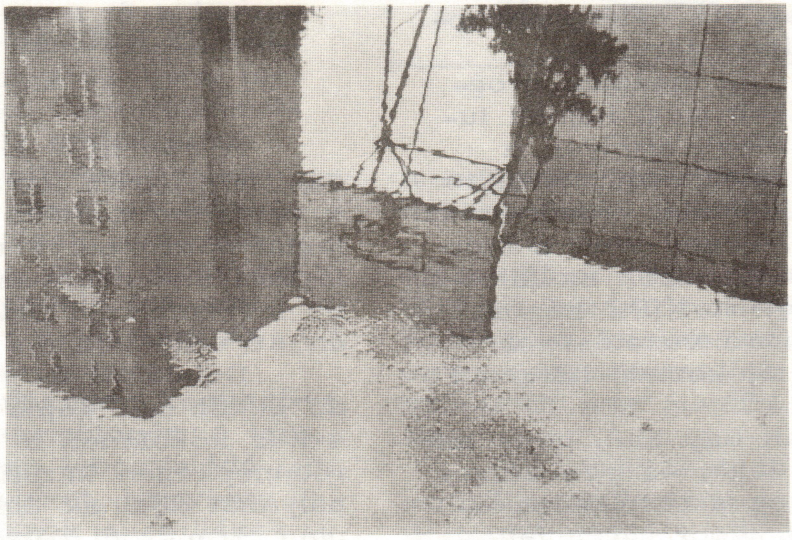
A résztvevők véleménye szerint idén jól sikerült hasznositani az előző találkozók tapasztalatait. Igyekeztünk megtartani az esküben vállaltakat, a minél "szorosabb" kapcsolatok kiépitését.

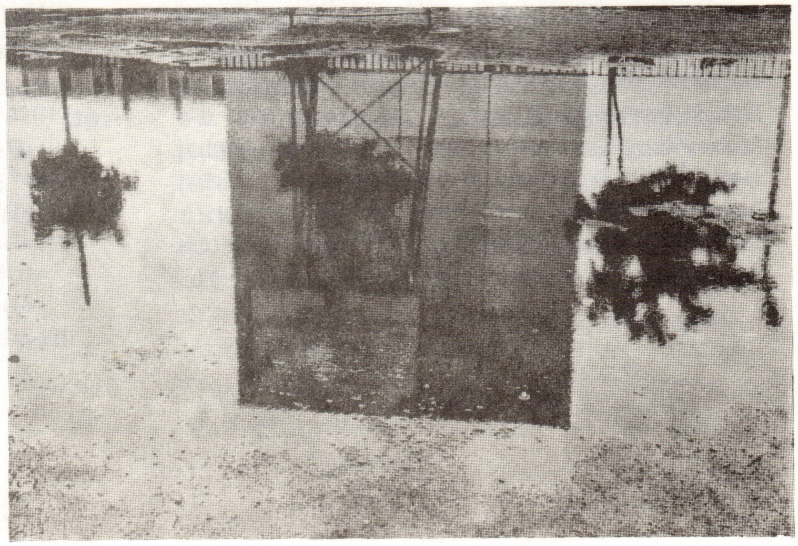
Végül idézzük az uj rendezőség zárszavát: "Találkozunk '82-ben a TKF-en!"

Csóka-Garamszegi

Nagy Endre: Felfedezések egy palánk körül I–III.

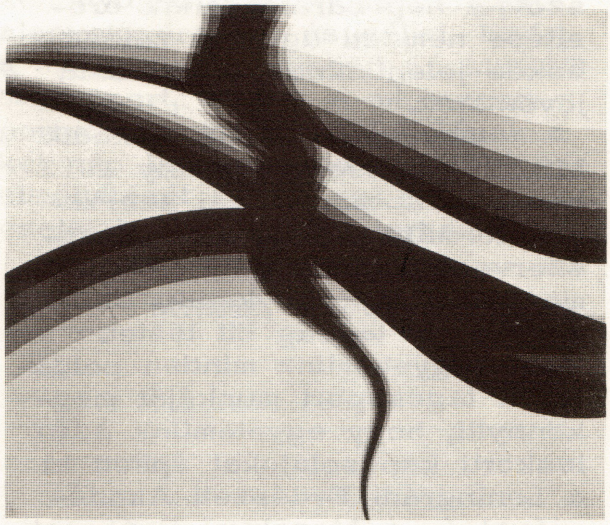

Kőhalmi László: A hátsó kapu mögött

A pályázat az EFE fotósainak sikerét hozta.

Dijazottak:
I. dij Nagy Endre EFE II. fmh.
II. dij Asbóth Imre Győr TKF
III. dij Kovács Tamás EFE II. ümh.
IV. dij Kőhalmi László EFE II.ümh.
Különdij Barta József EFE IV.fm.h.

Barta József: Fotodokumentáció dinamikus egyensulyi állapot szimulálásáról fényérzékeny papiron - fotogranun

Kovács Tamás: Ablak I.

A MEFT mindig nagy esemény az egyetemisták-főiskolások életében. A MEFT és a fotópályázat. Mert a kettő már összefonódik. Az idei pályázatra 17 szerző 78 müve érkezett. Az egy személyre leapadt zsüri (Jokesz Antal) szerint az anyag jó közepesnek mondható, ez azonban nem marad el a többi egyetemi-főiskolai pályázatok szinvonalától.

A kiállitás a tábor főépületének aulájában kapott helyet - bár megnyitója nem volt. Sajnos, a fotóesztétikáról tervezett beszélgetés is elmaradt. (Szervezés vagy érdektelenség miatt?)
A MEFT után a kiállitás az egyetemre kerül, majd vándorkiállitásként járja a megyét.

-hal-

A Magyar—Szovjet Baráti Társaság VII. Országos Értekezlete elé

Ez év októberében kerül sor az MSZMBT VII. Országos Értekezletére, amelynek során öt év barátsági munkáját értékelik az Országházban összeülő küldöttek. A magyar és a szovjet nép barátságának erősitése nemzeti ügyünk, záloga békés jelenünknek, szocialista jövőnknek.

Egyetemünkön is müködik MSZBT tagcsoport, amely 1971-ben alakult meg a mai szervezeti formában. Nem mint tömegszervezet, hanem mint tömegmozgalom tevékenykedik. Benne a kollektiv tagság ölt testet. Tagja egyetemünk minden polgára. A tagcsoport munkáját megkönnyiti, hogy egyetemünk széleskörü kapcsolatokat épitett ki a Leningrádi Erdészeti Akadémiával és a Moszkvai Erdészeti Müszaki Egyetemmel. Oktatók, kutatók évente találkoznak, a hallgatók pedig nyári cseretermelési gyakorlatokon vesznek részt kölcsönösségi alapon. A Szovjetunióban járt hallgatóink beszámolnak a termelési gyakorlatról, milyen benyomást szereztek a Szovjetunió népeinek életéről. Ezek a beszámolók jól szolgálják népeink közötti kapcsolatok erősitését.

Városunkban 8 tagcsoport müködik. Egymással szoros munkakapcsolatot tartunk és segitjük egymást. A városi pártbizottság a mult évben, a megyei pártbizottság pedig e hónapban értékelte munkánkat és azt jónak találta. Tavaly november 7-re egyetemünk MSZBT tagcsoportját Apró Antal elvtárs, az MSZBT ügyvezető elnökség elnöke magas kitüntetésben részesitette. Munkánk elismerését jelenti az is, hogy a VII. Országos Értekezletre tagcsoportunk is küldöttel vesz részt.

Szoros kapcsolatot tartunk a Szovjet Kultura és Tudomány Házával, amely kapcsolatot szerződésben is rögzitettük. Ingyenesen kapunk könyveket, filmeket, megtekintjük az általuk rendezett kiállitásokat. Évente kétszer csoportokat viszünk fel a Ház rendezvényeire. A rendezvények a tudomány széles területeit felölelik.

Ebben az évben rendezték

meg a Szovjetunióban, Örményország fővárosában Jerevánban a Szovjet-Magyar és a Magyar-Szovjet Baráti Társaságok Első Konferenciáját. Nagy megtiszteltetés volt számunkra, hogy ezen a tanácskozáson egyetemünkön müködő tagcsoport is képviseltethette magát és a konferencián beszámolhatott a nálunk folyó barátsági munkáról. A konferencia küldöttei elmondták tapasztalataikat és ezáltal lehetővé válik, hogy a nálunk is alkalmazható, másutt már bevált jó módszereket hasznositsuk. Az SZKP XXVI. és az MSZMP XII. kongresszusai határozatban mondták ki népeink közötti barátsági munka fontosságát, stratégiai jelentőségét.

Az MSZBT-nek mint tömegmozgalomnak ereje abban van, hogy a párt irányitásával fejti ki tevékenységét, szolgálja a fejlett szocializmus épitését hazánkban. A magyar és a szovjet nép kapcsolata az élet minden területén erősödik és ez csak azért lehetséges, mert az SZKP-nak és az MSZMP-nek, országaink vezető pártjainak politikája azonos elveken nyugszik, azonosak népeink alapvető érdekei és céljai. Ezért a megyénkben müködő 65 MSZBT tagcsoport, köztük a mi tagcsoportunk is, legfőbb feladatának a két nép barátságának további elmélyitését és az emberi kapcsolatok szélesitését tartja.

Nagy János
MSZBT ügyvezető elnök

Berkics M.: Játék

Felírom a kapufélfára

- Most bezzeg beszélünk a kapuról. Évekig szó nélkül jártunk át rajta. Most sehogy. A kapu zárva van. Probléma? Igen! De majd megkerüljük. A két kolesz közti utat megtenni oda-vissza 2 perc. Futva még kevesebb. Aki éjfél után akar bejutni az uj kollégiumba az vagy mind a két portásnál fizet kapupénzt, vagy egyiknél sem. Szerencse és fellépés dolga.

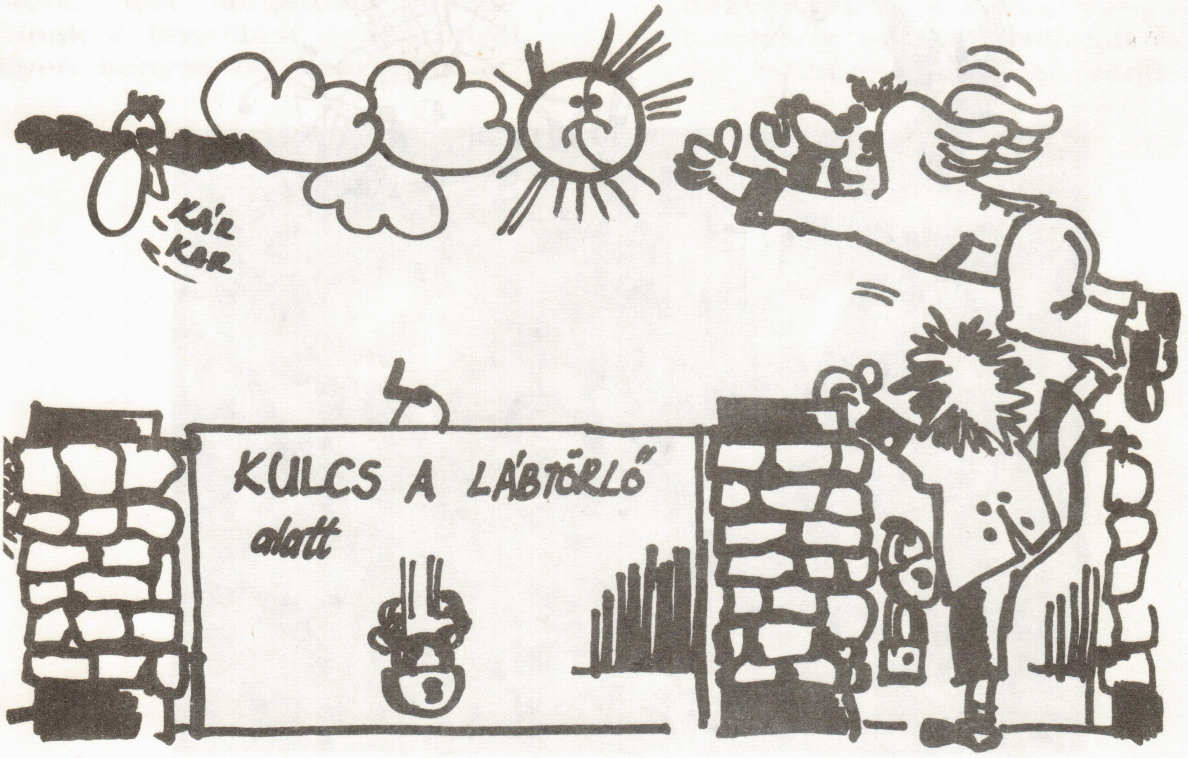
- Reggelenként a régi kollégiumban csucsforgalom alakul ki. Oktatók, dolgozók, diákok sietnek munkájukra. Mind együtt a közös uton. Ismerősök találkoznak, uj barátságok születnek. Itt végre együtt vagyunk. És egyszerre. Negyed óra alatt 300 ember!

- Az arborétum arca is megváltozott. Az unalmas zöldben gyönyörü autóvirágok nyiltak. Urbanizálódik a botanikuskert! Parkoló ugyan van. De nem használjuk. Nem esik utba, különösen most, hogy az Ady E. utcai bejáratot bezárták.

- Pedig a kapunak zárva kell lennie. Sok volt a lopás, a hatóság utasitást adott, az egyetemi vezetés pedig intézkedett. Ezentul ki- és bejárni csak portás előtt lehet, aki megnézi, van-e valakinél lopott autókerék, cserepes virág, kőmüves palló, iratkapocs egyebek. Ettől majd megszünik a tolvajlás. Azt mondják.

- Tünt el kerékpár is. Talán kellene egy fedett és zárható tároló a motoroknak. A kaput fel lehetne szerelni elektromos zárral. És csak estére bezárni. De akkor meg is kellene világitani.... - nehéz probléma. Mégis meg kéne oldani. Nem pedig megkerülni - az egész egyetemet.

Barta J.

balekoktatás balekszemmel

Egyetemünkön régi hagyomány az elsősök ugynevezett balekoktatása. Egyik évben jól, a másikban kevésbé jól sikerül a firmáknak ezt a kis "fejtágitót" az egyetemi életről és az egyetemről megtartani. Hogyan sikerült az idei? Ennek jártunk utána és kérdeztük meg a szenvedő alanyokat, a balekokat: milyen volt az 1981-es balekoktatás?

Erdőmérnök hallgató fiu: többet vártam az egésztől. Sok lényegtelen dolog hangzott el az előadásokon és rengeteg információról feledkeztek meg az előadók. Talán ha az órák egy részében matekkal foglalkoztunk volna és átvesszük a középiskolás anyagot, többet ért volna. Nem kéne két-három év távlatából ujra kezdeni ezt a nehéz tárgyat. Ugyanis a sereg alatt rengeteget felejt az ember. Az esti mulatozások tetszettek. Igazán jó hangulat uralkodott a kocsmákban.

Faipari mérnök hallgatók: Lehetett volna jobb is! Erőltetett dolognak tünt az egész. A diáktanárok sem voltak igazán jól felkészülve. Nagyon sután nézett ki, amikor 100 ember nótákat tanult a 14-es előadóban. Hamar kiszáradt a torkunk, és igy nem sok kedvünk volt énekelni.

Erdőmérnök hallgató fiu: Nem tudom, hogy milyen volt. Amin részt vettem nem kötött le.

Faiparos srác: Ugy vettem észre, hogy a firmákat sem nagyon érdekelte különösebben, hogyan sikerül az oktatás. Elvettek egy hetet abból a rövid nyárból, ami a leszerelés után maradt.

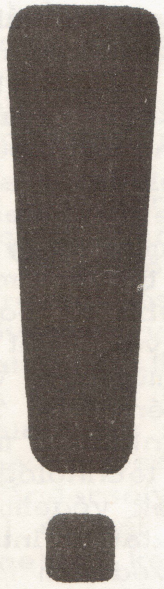
Három lány: Az előadások kicsit vontatottaknak tüntek, de nekünk nagyon sokat jelentett. Sajnos mi nem ismertünk senkit amikor ide jöttünk, de a balekoktatás során sok ismerőst szereztünk. Volt olyan is, aki tul sokat ismert meg az itt tanuló diákok közül. A kirándulások nagyon érdekes programokat jelentettek számunkra. A balekugratás is nagyon ötletes és szellemes volt. Nekünk legalább is tetszett.

Fás balek: A legsatnyábbra a balekugratás sikerült. Én inkább firmaugratásnak nevezném az ilyen bárgyu ötleteket.

Ugy látszik, hogy akiknek szánták az oktatást, nem fogadták kirobbanó lelkesedéssel a programokat. Vagy a balekokban, vagy az oktatás minőségében kell keresni a hibát!

A programok felemás fogadtatásban részesültek, ez várható is volt, mert nincs két egyforma ember. Talán a következő balekoktatás jobban sikerül, mint az idei. Reméljük jövőre mindenki szebb emlékekkel lesz gazdagabb, mint 1981-ben.

O.K.

• A tűz elleni védekezés társadalmi jelentősége •

A tüz elleni védekezés - összefoglaló fogalomként: tüzvédelem - a tüzkárok megelőzését a keletkező tüzek eloltását, valamint a tüzesetek keletkezési körülményeinek vizsgálatát foglalja magába.

Mi a fontosabb:
a megelőzés vagy az oltás?

Látszólag egyszerü a válasz: ha mindenki megtesz minden tőle elvárhatót annak érdekében, hogy ne keletkezzék tüz, akkor nincs szükség tüzoltásra. A gyakorlat azt igazolja, hogy a legkörültekintőbb tüzmegelőzési követelményekkel sem zárható ki a tüzet okozó emberi gondatlanság vagy szándékosság, illetőleg a természeti katasztrófa. Ezért a tüz gyors felszámolására is fel kell készülni. A megelőzés és az oltás csak együtt, egymást kiegészitve nyujt hatékony védelmet a tüz pusztitásával szemben.

Kinek a feladata a tüz elleni védekezés?

A tüzvédelmi feladatokat elsősorban a tüzoltóság szervei látják el. Emellett a költségvetési szervek, a vállalatok, a szövetkezetek és más jogi személyek is végeznek tüzvédelmi tevékenységet olyan mértékben és körben, amelyben azt az alapvető feladatok szükségessé teszik. Természetes, hogy egy kőolajfinomitó vagy egy gyógyszergyár tüzvédelme sokkal összetettebb és bonyolultabb munkát kiván, mint egy fémmegmunkáló mühelyé. Változik a feladat igénye is: Termelőüzemben a munkás, a munkahely, az anyag, a technológia és a berendezések védelme a fő cél, mig az oktatási intézményekben - az életvédelem mellett - a tanulók helyes tüzvédelmi szemléletének kialakitása és az adott tanintézet oktatási tematikájához kapcsolódó tüzvédelmi ismeretek tudatositása kerül előtérbe. Emellett természetes, hogy minden magyar állampolgár kötelessége a tüzvédelemben való részvételek, tüzvédelmi szabályok megtartása, tüzesetek megelőzése, tüzesetek jelzése és közremüködése a tüz oltásában.

Miért társadalmi feladat a tüz elleni védekezés?

A termelés koncentrálódása és a technika fejlődése, a tüzveszélyes anyagok, technológiák elterjedése, az olaj, a gáz, az elektromos áram mind szélesebb körü felhasználása következtében jelentős mértékben növekedett a tüzveszély-helyzet, amely ma az emberek és az anyagi javak lényegesen szélesebb körét fenyegeti egyidejüleg, mint korábban. Gondoljanak csak a lakótelepekre, ahol egy esetleges tüz - ha elmarad az azonnali hatékony beavatkozás - olyan mértéket ölthet, hogy megfékezéséig emberek tömege halhat meg, szenvedhet sulyos sérüléseket, illetőleg felmérhetetlen kár érheti a népgazdaságot. A megnövekedett veszélyhelyzet esetleges következményeinek felszámolására ma már egyetlen szervezet sem képes önállóan. Ezért szükséges, hogy a tüz elleni védekezésre - természetesen más-más módon és mértékben minden szerv és állampolgár bekapcsolódjon. Itt hivjuk fel hallgatóink figyelmét, hogy tüzvédelmi ismereteiket már most szerezzék meg, illetve bővitsék, hogy az egyetem elvégzése után munkaterületükön a tüzvédelmi szabályokat megtudják tartani és főleg megtudják tartatni.

[redacted] Gyürü Zoltán
tüzvédelmi felügyelő

Mongóliában jártunk 1.

Julius 19-én indultunk el Varga Lajos IV. emh., Németh Rudolf V. emh. Barjanszajhan Batszihin II. emh. és én, a 7000 km-es utnak. Vonattal terveztük, hogy Szibériából is lássunk valamit. Az ut egy hétig tartott. Az európai részeken hazánkhoz hasonló területeket láttunk. Az Uralon tul kezdődött számunkra a sok érdekes látnivaló, itt is főként a növényvilágból. Domb-, sikvidéki és szikes területeken haladtunk keletnek a 6. nap után megláttuk a Bajkáltavat körülvevő hegyeket és magát a tavat is.

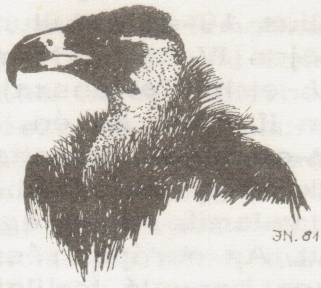

Korán reggel érkeztünk meg, nagyon párás volt minden, a hegyek vastag ködpárába burkolták csucsaikat, a tónak zöldeskék szine hullámzó felszine nem volt bizalomgerjesztő. Másnap érkeztünk meg Ulan-Batorba. Itt Bajan papája várt minket, két napot töltöttünk a fővárosban. A város hegyek közé épült a Tola folyó partjára. A belváros emeletes házakból, a külváros magas fakeritéssel kiképzett utcákból áll, melyeken belül faházak (csak nyári szállásra) és jurták vannak.

Megérkezésünkkor sütött a nap, tiszta levegő fogadott még a városban is. Mindkét nap láttunk kányákat (Milvus Korschun), hollókat (Corvus Corax) és havasi varjukat (Pyrrhocorax pyrro corax). Egy hetes kőrutazásra hivtak meg TÖV megyébe. Ahogy elhagytuk a fővárost, megszünt az aszfaltos ut, kijárt földuton haladtunk DNy-nak, melegen sütött a nap, enyhe szellő hüsitette a nagy meleget. A 3-4 cm nagyságu sáskák szitakötő módjára repkedtek a levegőben. A dombokon és a magasabb hegyeken sem nőtt fa. Fü boritott mindent, néhol kisebb csoportokban Caragana bokrok és Ephedrák érlelték terméseiket. A füves pusztákon ló- és tehéncsontok fehérlettek. A kocsiból sok apró rágcsálót figyeltünk meg. 150 km-t tettünk meg és még nem találkoztunk lakott településsel. Néhol egy-két jurta állt magányosan mindentől távol. 290 km után éjjel kettőkor érkeztünk meg az első faluba. Egy vendégházban kaptunk szállást. Reggeli ébredés után kimentünk a közeli dombokra gyüjteni. 4-5 km-es gyaloglás után elértünk egy sziklás részhez. Fenn a tetőn egy népi emlékhely AVA állt! Itt mindenféle üvegdarabok, csontok, pénz és egyéb tárgyak feküdtek egy kőkupac tetején. Körbejártuk a sziklákat, a növényzet gyér volt, törpemandulák és évelő lágyszáruak kövi rózsák és más szukkulens növények virágoztak. Egy szikla alatt négy fiatal vadmacska (Felis manul) kölyköt találtunk. Az alacsony sziklákon két ragadozómadár fészek volt üresen. Egy vándorsólyom (Falco peregrinus) és két szirtisas (Aqvila chrysaetos) keringett fölöttünk. Ebédre visszamentünk a faluba. Kumisszal és sós teával kináltak az ebéd után. A hőmérséklet árnyékban 26 cel-

sius fok, a páratartalom pedig 39 %. Elindultunk egy másik faluba, ami ettől 40 km-re van., Egy sóstó mellett haladtunk keletnek. Kiszálltunk és gyalog mentünk be a mintegy 5 km-re fekvő faluba. A tómeder ki volt száradva, benne sótürő növények és elhullott tevék fehér csontvázai feküdtek. Annyira ki volt száradva a tó, hogy a benne lévő só kikristályosodott a parton. 42 pártásdaru (Anthropoides virgo) repült el a tó fölött. Beértünk a BÜREN nevü faluba, ahol 300 ember lakik. Rövid időt töltöttünk itt és indultunk tovább K-nek. Utközben egy barátkeselyü (Aegyphius monachus) ült egy dögön, mikor elhaladtunk mellette, csak a szárnyát tárta szét, nem repült el. Egyik helyen

sok mormotát (Marmota bobak szibirica) láttunk és egyet sikerült is lőnie a sofőrünknek. 10 óra volt mikor beértünk BAJAN-ÖNZSUL nevü faluba. Reflektorfénynél nyuzták meg a mormotát oly módon, hogy a bőr csak a nyaknál volt lyukas, a csontokat és husokat egy nylonzacskóba tették. A fényre nagyon sok éjszakai lepke gyült össze, befogtam belőlük egy jópárat. Másnap reggel hüvös, szeles időre ébredtünk, kimentünk megnézni a falu határában lévő elhagyott wolframbányát. Sok érdemes ásvány és kőzetet találtunk, amiből gyüjtöttünk is. Délután tovább indultunk.

Kiss Balázs

ALBÉRLETBEN

Szeptember első napjainak egyik fontos beszédtémája az albérlet. Diáktársaink, akik nem kaptak helyet a kollégiumban, ilyenkor elolvassák a hirdetéseket, kérdezgetik az ismerősöket és elkezdik a kálváriajárást egyik cimről a másikra. Keresik az elképzelt szobát, azután ha már kellőképpen belefáradtak, akkor egyeztetik álmaikat a valósággal, és azt mondják: - ez jó lesz! Reméljük!

Szerencse kivánat helyett megpróbálom kiemelni az idevonatkozó rendszabály néhány pontját. Célszerü ha a felek irásos szerződést kötnek, amely három fő kérdést rögzit.

Melyik helység lesz az albérlő hálóhelye, melyiket és milyen mértékben használhatja a közös helységek közül. Megszabja a butor, ágynemü, berendezési tárgy használatát, meghatározza az albérlet diját, fizetési körülményeit. A szerződés szólhat határidőig, vagy valamilyen feltétel bekövetkezéséig (pl. gyermek születése).

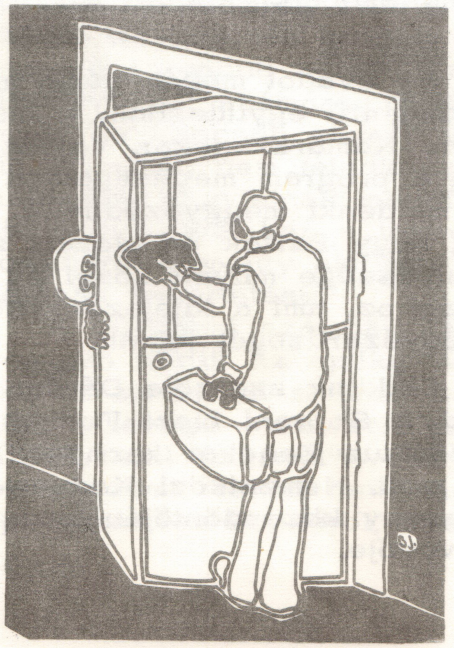
A bérlő (vagy tulajdonos) a szerződést a következő hónap utolsó napjára mondhatja fel, az albérlő felmondását 15 nappal előre kell közölni.

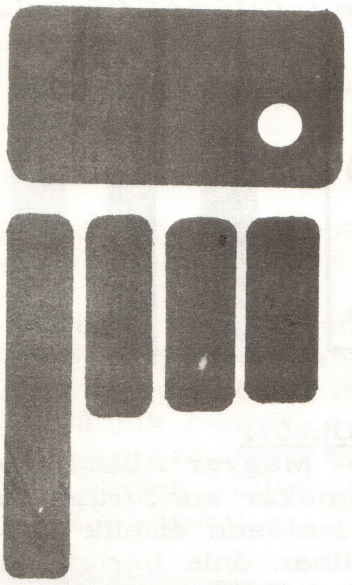
Az albérlő más személyt (pl. házastárs) csak a bérlő beleegyezésével jelenthet be magához - kivétel a szerződéskötés után született gyermek.

Az albérlet alapdija a kizárólagosan használt helység (hálóhelység) területére eső lakbérhányadnak legfeljebb háromszorosa lehet. Összkomfortos lakás, tanácsi lakás bérleti dija 6 Ft/m^2, tehát ha a lakóhelység 15 m^2-es, akkor a legmagasabb alapdij 15x6x3=270 Ft/hó. Ezen felül butorhasználatért 75,- Ft, ágynemühasználattal együtt 100,- Ft kérhető havonta. Viz, villany, fütés stb. diját a költségeknek megfelelően kell kiegyenliteni.

A rendszabály 1971-ben lépett életbe, a mai viszonyok között képtelen szabályozó tevékenységet kifejteni. Kialakult egy iratlan normarendszer, ami egy-egy területen meghatározza az albérletért kérhető összeget, háromszor, négyszer annyit, mint szabad lenne.
A rendszabály korszerüsitésével csökkenne az "önirányitás" ezen az alapvető fontosságu területen.

- Bjó -

Bérletek és kedvezmények

Az 1981/82-es tanévre az alábbi bérletek várhatók:

1. Klubtagsági Igazolvány: Györke Gábornál - Uj koll. 208. sz. á: 30,- ft - kedvezményt biztosit a rendezvények belépésénél.

2. Kedvezményes mozibérlet (3,-): Salamon Edit Uj koll. 403. sz. Egyetem KISZ Háza.

3. Filmklub-bérlet a Szabadság moziba, a Jancsó sorozatra. (á. 33,-) Salamon Edit 403. sz.

4. Hangversenybérlet (á:180,-). Póka Teodóra Uj koll. 412. sz.

5. Szinházbérlet (á: 400,-). Póka Teodóra Uj koll. 412. sz.

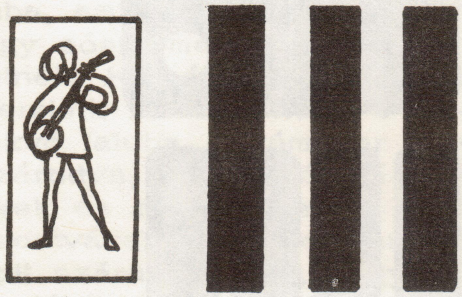
A felsorolt helyeken kivül valamennyi bérlet igényelhető még a Közmüvelődési Titkárságon is.

TIT-előadóképző tanfolyamra jelentkezés: a Közmüvelődési Titkárságon.

A jó előadókészség, a helyes magyar beszéd, kifejezőképesség fejlesztése érdekében megfelelő jelentkezés esetében (10-15 fő) inditjuk, heti 2 óra elfoglaltsággal.

Orbán Julia

AZ ORSZÁGOS FILHARMÓNIA BÉRLETI HANGVERSENYEI

Okt.24.

A Magyar Állami Hangversenyzenekar koncertjei Sopronban jelentősen emelik az Országos Filharmónia bérleti sorozatának nivóját. A zenekar világjáró, a magyar zenei élet szinvonalát, és zenemüvészetét bemutató első együtteseink közé tartozik, amelynek gyökerei 1930-ig nyulnak vissza. Az akkori Budapesti Hangversenyzenekar, és a mostani között a legfeltünőbb hasonlóság a zenekari tagok fiatal kora, amit nem is olyan régen a zenekar átszervezésével sikerült megvalósitani. Németh Gyula, az est karmestere a Szovjetunióban tanult. Országunk egyetlen olyan dirigense, aki mint karmester, szólistája az Országos Filharmóniának, s nincs állandó zenekara. Gyakran turnézik külföldön. Mozart müvei a legfegyelmezettebb és a legjobb mesterségbeli tudással rendelkező muzsikusok játékát igényli.

Dec.22.

A győri zenekar élén Jancsovics Antal áll, aki nem ismeretlen a soproni zeneértők körében, hisz sok köze volt nemcsak az itteni zeneiskolához, hanem a városi szimfónikus zenekarhoz is. A programban egyrészt feltünő, hogy csupa 20. századi muzsika szerepel, tulnyomórészt magyar, másrészt, hogy két gordonkaverseny lesz. Aki szereti a cselló nemes, férfias, nagyon melegszinü hangját, és akar egy világhirü fiatal gordonkamüvészt hallani (Onczay Csaba), már érdemes eljönnie a koncentre.

Jan.26.

Ugyancsak érdemes a soproniak koncertjét is meghallgatni, amelyen egy hangszerritkaságot is megismerhetnek, nevezetesen a havasi kürtöt. Zenekarunk a közelmultban jelentős szervezeti változásokon és belső átszervezésen jutott tul. Müsorunk önzetlen muzsikálás eredménye, hisz az együttes tagjai próbadijat sem kapnak. Ezért is jelentős szereplésünk a sorozatban.

Febr.9.

A világhirü müvész, Daniel Safron müsoráról bár még nem tudunk pontos programot, mégis biztosak lehetünk abban, hogy a kamaramuzsikálást kedvelők nagy csemegéjének igérkezik a koncert.

Febr.23.

A szombathelyiek a legrendezettebb körülmények között dolgozó vidéki zenekarunk, amelynek szinvonala a legjobbak közé tartozik. Az est diringense a II. Nemzetközi Karmesterverseny egyik győztese, JERZI SALWAROSKY. Haydn tolmácsolására a zenekritikusok nagyon kiváncsiak, mert más korok stilusában már bizonyitott. Az esten hallhatjuk a hegedüversenyek legkiemelkedőbbjét Kiss András tolmácsolásában. Az ő karrierje talán most van kibontakozóban.

Márc.9.

Az évadot méltán zárja másik világhirü együttesünk, a Liszt Ferenc Kamarazenekar. Valószinüleg a program meghallgatása után mindenki meggyőződhetik arról, hogy Bartók és Mozart zenei mivessége milyen közel áll egymáshoz, ami a kifejezőeszközök egyszerüségét jelenti.

Cikkünk szerzője Dárdai Árpád, a Soproni Liszt Ferenc Szimfónikus Zenekar karmestere, a III. Nemzetközi Karmesterverseny középdöntőjének résztvevője.

KÖNYVEK, FOLYÓIRATOK

Egyetemünk könyvtára mindannyiunk előtt nyitva áll. Reménhetőleg élünk is a lehetőséggel. A könyvtár készletének nagy részét kitevő szakirodalom és kisebb számu szépirodalmi kiadványok mellett határaink mindkét oldaláról a folyóiratok, napilapok széles választékát kinálja. Azzal, hogy számainkban rendszeresen ismertetünk egy-egy lapot, a tájékozódásban szeretnénk segiteni.

Az ugyancsak rendszeresen jelentkező könyvismertetéssel az általunk érdekesebbnek itélt müvekre kivánjuk felhivni a figyelmet.

Mindkét irányban mindenféle ajánlatot, ötletet, kritikát szivesen veszünk és várunk.

MUZSÁK

A Népmüvelési Propaganda Iroda kiadványának cimlapjára odairták még: muzeumi magazin.

A cim, és az idézett "toldalék" hüen foglalja össze a negyedévenként megjelenő ujság lényegét. Muzeális kincseket tár elénk a lap kulturális életünk szinte minden területéről. A közölt irások érkezzenek bár különböző szakterületekről olyan harmónikus egységet alkotnak, hogy kár lenne bármiféle mesterséges korlátokat közéjük állitani.

Mégis, talán legnagyobb számban a képzőmüvészetekkel kapcsolatos cikkek találhatók meg, de elkülönitésük sokszor szinte lehetetlen a néprajzi és épitészeti vonatkozásoktól. Ugyancsak sok irás szól irodalomról, érint publicisztikai témákat, és minden szám feltétlenül sulyponti helyet biztosit a filmmüvészet számára. Történelmi események kapcsán elemző visszatekintést nyujt, nem feledkezve meg a tudomány nagyjainak méltatásáról. Feltétlenül helyet kap a természettudományok egy-egy aktuális problémájának ismertetése.

A legutóbbi számban például az oxigén került az optika látószögébe, de az elmult számok beszámoltak a levegő - vizszennyezésről, a tüzről, mint "elemről". A legfrissebb képzőmüvészeti tanulmányok Rippl-Rónai festészetéről, Erdélyi templomerődökkel és görög feketeés vörösalakos vázák fazekasságával foglalkoznak, mig irodalmi tekintetben Brecht, Bálint György és G.B.Shaw - "Az eszmék kötéltáncosa" - munkásságáról, és Kazinczy életmüvéről találunk összefoglalót. De szó esik Janned'arc-ról és Freudról, a penicil szerencsés felfedezéséről, felfedezőjéről Flemingről és Korda Sándorról többek közt az Anna Karenina (1948) rendezőjéről, az angol "nagy film" megteremtőjéről.

A korábbi számok témái közül néhány érdekesebbet emlitünk:

Néprajzi irások a világ minden tájáról; "A PRAEIDOLUM" (elmebetegek müvészete) elemzése és hatása Klee és Max Ernst müvészetére; a francia és olasz film nagy korszakai; "Garibaldi magyarjai"; Lord Nelson élete; Apollinaire, Blok és Dosztojevszkij müvészete; és "A távbeszélő apostola", Puskás Tivadar stb.

Csak tetszőlegesen ragadtuk ki az irásokat, s csupán érzékeltetni kivántuk a lap sokszinüségét. Érzésünk szerint az ujság a tájékoztatás igényével lép fel, és teszi ezt mindenki számára érdeklődést keltő, mégsem kommersz módon mindvégig közérthető, világos, tudományos szinvonalon.

Fejér Gábor

Koltay Gábor: John Lennon

Az MTV rendezőjének, Koltay Gábornak rövid időn belül második hasonló jellegü munkájával ismerkedhetünk meg. (Az első a Szörényi-Bródy volt.)

Az az érzésünk - és ezt Koltay sem tagadta a közelmult interjujában - alkalom szülte a tolvajt. Értjük ezalatt Lennon halálát, habár bizonyitékok hiányában nem vonhatjuk kétségbe a szerző tisztességes szándékát és valóban szenzációhajhászástól mentes koncepcióját.

John Lennon Nélküldögéltem

Nélküldögéltem egy fa'latt,
öntelten, s dagin.
Egy kisded hölgy dallra-fakadt
- totál nem láttam én.

Fülnéztem, sőt az égre föl:
a hang forrása vé-
gett; ámde bármint tündököl,
s bármint tüvé tevé

az elme: "Jöjj! Szólj! Mit hülyitsz?!
- aként a zagyvelő -
"e fán lappangni hülye vicc!"
-ám Ő nem jő elő.

Többórahosszt eláltatott
az agyalágy zene,
majd fölkelvén, látom legott:
hölgylátvány szólnyi se.

Ám hirtelen ugy gondolom:
egy ágacskán - ez az!
torkaszakadtából dalol
egy pinduri malac!

"S még Kisded Hölgynek véltelek"
- rötyögtem - "nos sebaj".
Fölállt a hölgy s jól meglepett:
elröppent, mint a dal.

A közölt cikkek azonban sajnálatos módon lesüllyedtek a pletykálkodás szintjére, s a Magyar Ifjuság "Tallózva" sorozatával vetélkedve közölnek érdekességeket a Beatlesről, a "másik háromról", és - szó se róla - a cimadó személyéről is. Nem történt más, mint Ungvári Tamás "Beatles Bibliájának", s korabeli, valamint napjainkban megjelent cikkek jóérzékü összeválogatása. Koltay ezt nem is tagadja, müve dokumentumgyüjtemény. Aki nem ismeri az emlitett forrásokat, annak számára lehet még érdekes is a könyv, de mindenképpen éreznie kell a megközelités sulyos hibáját. Ha pedig figyelemmel kisértük az emlitett munkákat, akkor nagyrésze semmit sem tesz hozzá a Lennonról alkotott képhez.

(Meg kell jegyeznünk, hogy a "Szörényi- Bródi" kötetnek hasonló hibái voltak. Koltay Gábor mintha tulzottan hangsulyozni kivánná azt, hogy ő ott volt a hőskorban, s ezzel a nem egyértelmüen hasznos nosztalgiabullám lovasának csap fel).

Viszont nagy értéke a könyvnek a John Lennon munkáiból nyujtott rövid keresztmetszet. Irodalmi értékükről (müfajuk sajátos, leginkább nonszensznek mondható) nem áll módunkban érdembeni véleményt mondani. De az biztos, hogy megismerésre érdemesnek, és élményt adó olvasmányok. Sajnálatos, hogy a széles olvasótábor csak most ismerheti meg ezeket. Fodor Ákos és Révbiró Tamás forditásai évekkel ezelőtt is készülhettek volna.

Amit hasztalan kerestünk hosszu oldalakon át, azt a Plajboynak adott "Mammutriport" kivonatában leljük meg. Magamegadóan őszinte gondolatok. Közelebb visznek Lennonhoz, szinesitik a róla alkotott képünket, megismertetik világképét, véleményét. Megismertetik őt magát.

"Készitsd el a saját álmodat... Bármit megtehetsz, de .... Ne várd Ronald Reagentől, John Lennontól, Yoko Onotól, vagy Bob Dylend-től, vagy Jézus Krisztustól, hogy megtegye helyetted.... a nagy mesterek.... meg tudják mutatni az utat, jelzőoszlopokat tudnak hagyni... Én nem tudlak téged felébreszteni. Saját magadnak kell felébreszteni magadat!"

FEJÉR

Séta a kertben

Legyek, álmos virágok
hallgatás
lomhán csodálkozunk:
– Te itt?
Szétválunk a kertben
lustán alkonyodik
fák, szobrok fehér szeme
áthasonul egy sötétedő
testbe.

Tompán
tompul a fény
Gondolat huhogva
szárnyrakél
és sután
verdes halkuló lombok között.

Berkics M.: József

Ha jönnek a...

Ha jönnek a terminusok
majd eltakarom a szemem
s az ágyamra hasalok

Ha jönnek a megbeszélt idők,
miket elfeledtem, majd kitárom a szemem
s kivájják sértett, szerelmes körmü nők.

Ha jönnek az átaludt vállalások
izzadtan fölülök
s homályos sarokból ítéletet várok.

Ha jönnek megfojtott vágyaim
csecsemő lábakkal táncosan,
hogy széttaposssák lomha álmaim.

S akkor jönnek majd az ébrenlétek
hiányzásaimat igazolom a sötétben
s arcomon foszlok, pattog a kéreg

Sárvári János

KOPASZKUTYA

Megrajzolni egy rockbanda karrier történetét, hálás téma, hiszen nem kell hozzá más, csak sok-sok zene, néhány, a "nagyok" magánéletébe bepillantást engedő pillanat, egypár koncertfelvétel, fekete-fehér képsorok váltogatása (miért is ne), valamint a "rock müvészet" nagyjainak bölcselkedései, lehetőleg három nyelven (gondolván a turistákra is). Ebből szépen össze is áll egy szokványos rockfilm, s mint ilyennel nem is lenne vele probléma, ha nem akarna másnak látszani, mint ami. Ugy tünik, mintha a film készitői: Szomjas György rendező, Kardos István forgatókönyv iró, és Halász Mihály operatőr ezen felül a hazai "csövesgondok" társadalmi emberi részleteit akarná felderiteni. Ebből azonban a film folyamán kevés valósul meg, pedig az indités biztató. Egy vidéki müvelődési ház előtt, a szakadó esőben egy ócska esernyő alatt áll Ginsberg, és istenről az életről próbál fontos tudnivalókat megmagyarázni a fiuknak, akik kutyába se veszik, mert felvágták az autó kerekeit, és különben is esik az eső, meg amugy sem beszélnek tulságosan "idegenül". Aztán eltünik Ginsberg alakja, s vele együtt a kritika, a müvészi oknyomozó szándék is. Mert a filmből éppen a felelősségteljes társadalomkritikai szándék hiányzik a legjobban. Vagyis a rendező jelzi ugyan a nagyon is létező viselkedésformákat (pl. az élet perifériájára szorult, gyakran a bünözés utjára sodródó mai szakadtak problémáit), de ugyanakkor eltakarja az igazi összefüggéseket azzal, hogy a csöves punkok "furkók" élethelyzeteit, csak kialakult sablonokkal s eleve adott nagyvárosi diszletként érzékelteti. Arra törekszik, hogy megnyugodjunk, fellélegezzünk "ez van, s nem is különösen lényeges." Pedig az. Mi lesz, ha felnő az ifjuság azon rétege (számuk egyre növekszik), amely ma még csak azt érzi, hogy a "gnom költészet" fejezi ki legjobban egyéniségét.

("Melleden matróz, karodon Anyám,
Kilencszázötven, Zugló a hazám")
("Szeretlek Erzsi, Haver vagy János
Csapat csak egy van, a Ferencváros")

Valóban csak "jóféle furkók, szándékosan primitiv nóták kellenek nekik"?
S a film vajon több ennél? Elfogadhatjuk, hogy Szomjasék éppen a tizenévesek hangulatát meglovagló manipuláció ellen hadakoznak? Aligha. Hiszen éppen ők manipulálnak engem és a közönséget, hogy kritika nélkül elfogadjuk a létezőt, az adottat. Hogy a kivülállást tekintsük az egyedüli célravezető eszköznek - mert az embereket akaratuk

ellenére ugysem lehet megváltoztatni. - És azok a gyerekek, akik a lelkesedéstől csillogó szemekkel hallgatják az együttest, amint éppen arról énekelnek, hogy "Le kell menni kutyába" - vagy éppen ott ülnek a vászon előtt és ugyanolyan elragadtatással, kritika nélkül elfogadják valósnak, a film által felkinált lehetőségeket; velük vajon mi lesz?

Ugy látszik rájuk nem gondolt a rendező. De miért. Hisz éppen őróluk lenne szó. Őrajtuk kéne segiteni, vagy legalább is megpróbálni. De ahogyan a filmbeli együttesnek sem ez a célja - hiszen csupán csak karrierre törnek a fiuk - ugy, a rendező is csak sikert akar, közönségsikert. És ezt meg is kapja, azoktól a fiataloktól, akiket manipulált, akikhez lemegy kutyába (vagy kopaszkutyába), ahelyett, hogy megmutatná, merre kell elindulniuk.

"Menjünk le a kutyába,
Légy a kutyák királya
de ne a királyok kutyája
Kopaszkutya csókolj meg,
Kopaszkutya harapj meg"

Meg kéne harapni érte.

Gyula Horváth megjelent kritikák felhasználásával

Hacsek

A köd nehéz fürtökben lógott. Nyögött és vonaglott. Nyomasztóan szürkék lettek tőle a kövek. A hangok is tompán, erőtlenül tántorogtak benne. Nem volt se rossz, se jó, csak éppen létezett, sürün, megfoghatóan.

Hacsek ütközésig nyomta rosszkedvét a légnemü undorba. Szegecselt talpu, kopott cipője lankadt visszhangokat csattogott. Tulajdonképpen a köd is mindegy volt neki, ugysem tudta, hová megy. Idétlen, körte alaku orrát messze előre tartva, görnyedten gyalogolt, csőnadrágos, pipaszár lábait szinte erőszakkal rakosgatta egymás mellé. Khaki tarisznyája ugy nyomult utána az iztelen tejföldben, mint egy üresbelü, rozzant eb.

Horváth Gyula rajza

Később valami homályos kirakat előtt fonott alju kérdőjelet alakitott magából, elég nyomorékot, persze pont nélkül, és várt. Senkire. Csak egy-két vedlett, sároshasu kutyát ismert. Meg BBBandit. Most - valószinü - azok is csak maguk elé meredtek, a ködbe. BBBandi esetleg dünnyögött is valamit magában - mert szokott magában dünnyögni -, de lehet, hogy ő sem.

BBBandi egyébként utcasöprő volt, hivatalos körök szerint szellemi fogyatékos. A járókelők csak hétköznapi jelzőkkel illették. Ő meg söpört, vakarta a lóganéjt, és Hacsek volt az egyetlen, akit megtisztelt bizalmával. Neki már az első találkozásukkor megszidta az anyját. Hacsek erre sok mindennek nevezte - amilyennek még a saját apját sem, pedig kevés embert utált jobban -, aztán naponta bámultak egymás képébe, és ez mindkettejüket elszórakoztatta. Hacsekot BBBandi neve - sosem kérdezte meg, mert nem beszéltek - és különös, eszelős tekintete izgatta. Tulságosan semmi más nem érdekelte, csak ez a kettő.

Bár gondolt néha olyanokat, hogy jó lenne, ha minden

ember olyan lenne, mint őt, hogy akkor még el is lehetne velük beszélgetni. Beállni az egyik irásjel-formációba, és elmesélni nekik mindent, lányokat, otthont, meg hasonlókat .... Aztán ezek a gondolatok gyorsan elmultak, megjelent BBBandi éktelenül zörömbölő kocsijával - inkább taliga volt, mint kocsi -, és Hacsek látóterét betöltötte az a megszokott ragyás, borostás, nyugtalan arc. Ezt a nyugtalanságot szerette. A járókelők szemében sosem tudott ilyet felfedezni. Azok mind kiegyensulyozottnak látszottak, megállapodottnak, mint a kör: hangtalanul ellebegtek erre-arra, iztelenek voltak, szagtalanok, és utánuk csak verejtékes, rosszleheletü nedvesség maradt. Szüksége volt BBBandi állandóan mozgásban lévő arcára. Hogy amaz mit nézett őrajta, azt nem tudta, de tul sokat nem is foglalkozott vele.

Valami homályos kirakat előtt fonott alju kérdőjelet alakitott magából, elég nyomorékotpersze pont nélkül, és várt. A köd nehéz fürtökben lógott. A hangok is tompán, erőtlenül tántorogtak benne. Lámpafények kerestek utat maguknak. Este volt.

Hacsek idegesen kapta fel a fejét. Nem állhatta a részegeket. Nem birta őket, mert nem lehetett tőlük megszabadulni. Ragadósak voltak, cefrebüzösek.

- Szállj be, csunya öcsi!

Hallgatott.

- Na gyere, ne huzgáld az orrod!

Kiegyenesedett és hallgatott.

A hámlyos alakok közelebb tántorogtak.

- Rühelled a pofámat? - szólt bele a ferde képü. Az arcán csak tompaság látszott, zavar. Ő is hülye volt, de a módszeresen meglágyult alkoholista fajtából. Hiányzott róla BBBandi romlatlan, természetes gyengesége.

- Ja! Rühellem....

- Hallod? Nem tetszem neki! - fordult a másikhoz. - Mit gondolsz, miért? He? Öcsike! Miért?

- Ne zagyváljatok nekem!

Hiába forditott hátat, a ferdeképü már mellette állt a pálinkával. A köd átvette az ital szagát, ahogy az kilöttyent a hirtelen mozdulattól.

- Itt van, igyad!

Hacsek kényszeredetten törölgette tenyerével az üveg száját. Valami szorongatta a torkát, a ferdeképü hatalmas volt, vastag és részeg. A második kortyot undorral köpte ki, körteorra mulatságos fintorba torzult. Amazok nyeritve röhögni kezdtek.

Horváth Gyula rajza

- Még, kisfiam! Még, kis csunyaság! - büzlött az üveg megint az orra alatt.

- Nem!

A pofon sulyosat csattant. Hacsek keze nyomban válaszra lendült, de féluton könnybelábadt szemmel kapta el az üveget. Ivott. A másik kettő a féktelen röhögéstől könnyezett, fuldoklott.

Ivott. Eleinte vonaglott a ködd el, meg-megállt köhögni, nyüszitett, aztán kezdett csendesebben nyelni, görcsös ujjai megereszkedtek. A részegek őrjöngtek. A pálinkaszag rongyokká tépte a ködöt körülöttük, Hacsek alig állt remegő, vékony lábain.

A részegek megcsendesedtek. Hacsek szemében valami ismeretlen, törött fény jelent meg. Elégedett volt magával, a meleggel, a többiekkel. Zsibbadt forróság indult el benne felfelé, és folyton növekedett.

Megéletlen emlékei szakadoztak fel, amit most mindenáron el akart mondani a többieknek, lányokat, otthont, meg hasonlókat. Nem érdekelte, hogy beszélni már nem tud. Ő már hasonlitott mindenkihez, nem akart semmit, csak igy maradni...

Nem hallotta, hogy szakadoztak fogai közül a szavak, nem tudta, hogy két oldalról támogatják, hogy borzalmasan tántorognak erre- arra, azt sem hallotta, mikor a másik kettő bekapcsolódott:

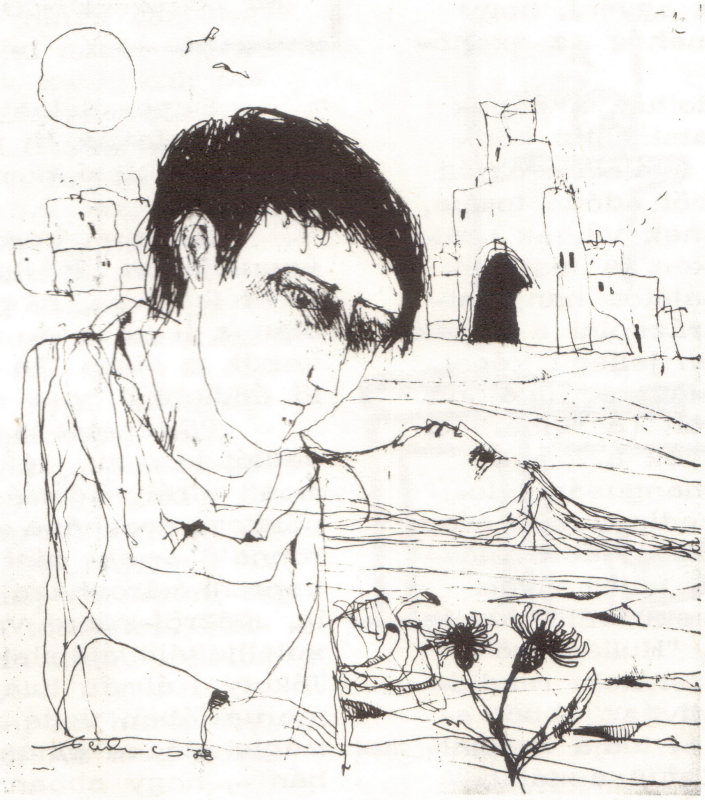
"...nem lehet az ember fából,
ki kell rugni a hámfából"

Beleüvöltöttek a ködbe, Hacsek tarisznyája ugy nyomult utánuk, mint egy üresbelü, rozzant eb. Helyükön verejtékes, rosszleheletü nedvesség maradt.

"...részeges vagyok...
... jó .... rt
sz...tem...gyon..."

A köd nehéz fürtökben lógott, nyomasztóan szürkék lettek tőle a kövek. Nem volt se jó, se rossz, csak éppen létezett, sürün, megfoghatóan...

Oroszi István

Berkics M.: Idegen városok kapuja előtt

SZÍNTELEN SZÍNEK

Szeptember hó képzőművészeti eseményei közül Csavlek András festőtermi kiállitását emeljük ki.

Csavlek András kiállitott képei témájuk szerint három csoportba sorolhatók. A legnagyobb egység a Balatonnal, tengerparttal kapcsolatos témákat dolgoz fel. A második csoportba tartoznak az "alakos" képek nagyrészt bohócok, táncosok ábrázolásai. Harmadjára nem állithatunk fel semmilyen kategóriát témájukban nem egységes, de egyik előbb emlitett csoportba sem tartozó képek sorolhatók ide.

Véleményem szerint Csavlek András a látvány és hangulat festője mégpedig sajátos egyéni hangulatra formált, pillanatnyi benyomásokon, vizión jellemző motivumokon alapuló látványt tár elénk. (Tenger és vegetáció). A témák megközelitése annyira egyéni, hogy első pillanatra nehéz az azonosulás.

Mint mondottuk, a képek nagyrésze a Balatonhoz kötődik. Leszükitve, általában a téli Balatonhoz. Ebből adódó tompa, alkonyi, téli szinek válnak uralkodóvá a képeken. A festőnek mégis sikerül sajátos hangulatgazdagságot varázsolni a képekre. Legjobb ilyen jellegü képei a "Rianás", "Befagyott Balaton". Előfordul azonban (a "Vihar" c. képen), hogy ezek a tompa szinek már egyhanguságig fokozódnak. Ha pedig tulzott részlethü "fényképszerü" ábrázolásmódra törekszik, véleményem szerint kommersszé válik a kép. ("Iszapos part", "Hullámtörő").

A szinek felvitele rendkivül buja, s a müvész ebből a szempontból is el tudja kerülni az "egyhanguság" csapdáját. A téli szürkék közt szinte agreszszivnek hat egy-egy élénkebb szinekkel megfestett kép. Bár ez főleg az alakos képekre jellemző. Az "Este a viznél" c. kép szinei jószerivel már émelyitőek. Az alakos képek csak témájukban és uralkodó szineikben különböznek a Balaton- festményektől, a felfogás azonos, csak ugy mint a harmadik csoport esetében. Mig e csoport képei véleményem szerint kicsit gyengébbre sikerültek ("Kicsi háboru", "Karneváli éj"), addig a "Táncosok", "Együtt", "Faun", "Tavaszváró" c. képek méltán kaptak helyt a kiállitáson.

Összességében Csavlek András kiállitását a Festőterem egyik legjobban sikerült rendezvényének tekinthetjük. Aki megnézte, biztosan nem bánta meg.

- M -

MI LESZ VELED VENDÉGLŐ?

Egyemeletes lakóház, hátsó homlokzata az Uj utcára néz, Kolostor utcai homlokzata rokokó diszitésü.

Gótikus, keresztboltozatos kapualjában ülőfülkék, a földszinten félkörives, nagy ablak - ezekután a legtöbb soproni gyanitani kezdi: a hires Gambrinus vendéglő épületéről van szó.

Történetét már a XV. századtól követik. 1422-ben Zsigmond király adományozta az épületet városháza céljára Sopronnak, amely mint a legrégibb soproni városháza szolgált 1496-ig. Kézről-kézre vándorolt ezután, sok helyütt átépitették, igy lett Jókuty Kálmán tulajdona, aki 1947 februárjában vette meg a házat - meglehetősen elhanyagolt állapotban -, hogy abban vendéglőt nyisson. Az ujjáépitést már má-

jusban befejezték, a régi városháza épülete ettől az időponttól kezdve mint Gambrinus vendéglő müködött. A faragott székek, a keményfa-falboritás, no meg a jó bográcsgulyás megalapozták hirnevét.

1950-ben államositották az éttermet - a berendezés kissé átalakult, - de közkedvelt helye maradt a belvárost járó turistáknak, soproniaknak és egyetemistáknak. Jónéhány szakestély- firma-balek ismerkedési est kapott otthont a különteremben, régi boltozatok alatt, ez a lánc azonban idén megszakadt. Bezárt a Gambrinus, mert a hatósági követelményeknek nem felelt meg.

A régi müemléképületet kivül-belül szemlélve megállapithatjuk: valamiről elfeledkezett a gazda. Az idő bizony elhaladt a ház fölött.

Táblák mutatják csak, hogy itt valamikor enni-inni lehetett, szinte feltálalva a helyzetet - a várfalakon belül nincs a Gambrinushoz hasonló vendéglátó hely.

Reméljük, az ujjáépitő munkálatok rövidesen elkezdődnek, és balekjaink már ide gyüjthetik balekjaikat, hogy egy kellemes estét eltöltsenek a nagymultu kőfalak közt.

- PIRÓK -

FELKELEK

Nekem mindig nagyon korán kell felkelni. Fél nyolckor. De sajnos egy csomó alvászavarban szenvedő ember nincs rám tekintettel. Már éjjel hattól tülkölnek, nyikorognak autóikkal, orditoznak az utcán, szóval nem hagynak pihenni. Ráadásul minden áldott este felhuzom a vekkert. Ez már szinte mazochizmus. Ma fél nyolc előtt öt perccel ébresztett. A körülményekhez képest boldogan vettem észre, hogy fél nyolcig még öt percet aludhatok. Elbóbiskoltam tehát nyugodt lelkiismerettel. Fél nyolc után hét perccel megállapitottam, hogy most már fél nyolc, ennek ellenére, ha már igy esett, még érdemes három percet ágyban maradni, hisz hét óra negyven az szép kerek szám, elkezdeni egy uj napot igazán tökéletes. Félálomban azonban ujabb lehetőség adódott;

- Mi lenne, ha háromnegyed nyolckor kelnék? Az még kerekebb!

Valószinüleg ebben maradtam, már nem emlékszem biztosan, mindenesetre ugy tiz óra körül fölriadtam.

- Mit tegyek most? - zaklattam magam.

Látványos dolgot nem tettem. Nem bocsátkoztam fölösleges kisérletekbe, hogy ágyamat elhagyjam. A szituációt fekve gondoltam át.

– Nos nézzük, de ne nézzük hunyjam csak be a szemem! helyesbitettem még időben – tehát ha én átlagember vagyok, s gondolkodásom átlagos, akkor az egész emberiség véleménye tükröződik abban, miszerint két óra hiányzás és egy egész napi hiányzás is hiányzás. Mivel mindkettő hiányzás, ezért két óra egyenlő egy egész nappal, s különben is igazolási problémáim végleges megoldására még egyet aludnom kell – zártam le az ügyet, s a szemem. Álmomban elboritott egy halom orvosi igazolás, majd félmeztelen tahiti lányok áfonyás fácánsülttel, tejszínhabos pudinggal versenyeztek kegyeimért. Erre megéheztem. Ennivalóra. Még szerencse, hogy a polcomon hevert tegnapi vacsorám maradéka, igy azt kis nyujtózkodással, minimális erőkifejtéssel elértem. Megebédeltem.

– Természetes dolog – szögeztem le– ebéd után jól esik az embernek egy kis szieszta, ezért öncsonkitással felérő bün lenne és felelőtlenség, és sorskihivás, ha nem tenném meg azt a nevetségesen primitiv mozdulatot, hogy behunyom a szemem, meg aztán, ugye vigyáznom kell az emésztésemre is. Ha nincs rendben, csökken az általam előállitott érték, ez viszont kihat az országnak a fejlődésére. Mivel országunk, mint a Föld része, befolyásolja egész golyóbisunk jövőjét, az meg a Naprendszerét, a Naprendszer a Világegyetemét, világosan látható, hogy emésztésem milyensége univerzális szintü tényező, ezért az emberiség érdekében meg kell kezdjem szokásos délutáni szieszt ám.

Öt órakor a dolgozó már fáradt, hisz egész nap fenn volt, mivel én is egész nap fenn voltam – statikailag – én is fáradtnak éreztem magam. Mit tagadjam, elszunditottam. Fél nyolc előtt öt perccel csörömpölt a vekker. Frissen, üdén ébredtem.

– Nekem nem gond korán kelni, van akaraterőm az az igazság. Állitom más fél nyolcig heverészett volna, én meg máris talpon vagyok – mondtam, majd bekapcsoltam a tévét, mert kezdődött a hiradó....

Gál Péter

BAROKK MUZSIKA

Uj zenekart ismerhetett meg Sopron zeneszerető közönsége az elmult néhány hónapban. Körülbelül másfél éve alakult a soproni szinfonikus zenekar tagjaiból a Barokk Kvartett, melyben három zeneiskolai tanár és az Egyetem egyik oktatója, Szalay József játszik. A zenekarral együtt uj hangzásvilág jelent meg, mivel – az együttes nevéből következően is – elsősorban a barokk korszak ritkábban játszott, ezért kevésbé is ismert, de érdekes és szórakoztató kamaradarabjait játsza. Igy ujból megelevenedhet az akkori korszak szelleme is, amikor sokszor az emberek a zenélés kedvéért, saját maguk vagy mások szórakoztatására összeálltak és muzsikáltak. Sokszor valóban rohanó korunk gyógyszerei közé tartozhatnak azok a zenei esték is, melyen pl. a soproni Barokk Kvartett játszik.

Az együttes – melynek nemcsak Sopron és környéke ad pódiumot – legutóbb a KISZ házban adott hangversenyt meglepően nagy érdeklődés közepette. A müsoron a barokk legkiválóbb mestereinek Corelli, Händel és Vivaldi darabjai szerepeltek. Nem hiába való a részvétel; a kvartett határozott dinamikáju élvezetes já-

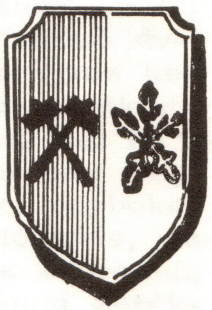
téka maradandó élményben részesitett mindenkit. Érdemes lett volna - és az ilyen jellegü koncerteken hasznos lenne - az egyes müsorszámok előtt valakinek (nem feltétlenül az együttesből) néhány rövid mondatban jellemezni kicsit a kort, a szerzőt és a müvet, mint ahogyan a lemezlovas is bemutatja a "most következő számot". Igy egyrészt sokkal közvetlenebbé válhatna, hangulatosabbá lehetne tenni ezt a közös szórakozást, másrészt sokkal jobban élvezhetünk egy müvet, ha már ismerünk róla valamit.

Azt hiszem, nem vagyok egyedül azzal, hogy örülök e lelkes kamaraegyüttesnek. Érdeklődéssel várjuk legközelebbi fellépésüket!

Somogyi Zoltán

sportélet selmecen

1860-1900

Az ország legrégibb sportegyesülete

Az 1894-95. tanévben a selmeci M.Kir. Bányász- és Erdész Akadémiára beiratkozó elsőéves erdőmérnökhallgatók között van Harwich Ernő. Neki köszönhetjük, hogy a főiskolai sportélet első évtizedeit ismerjük. A következő tanévben az akkor 36 éves sportklub tagja, a vivószakosztály vezetője. Ebben az évben az Ifjusági Kör milleneumi emlékiratában jelenik meg "Az akadémiai athléta-klub története" cimü tanulmánya. Ez igy kezdődik: "Az akadémiánkon fennálló athléta-club eredetére az 1860. évtől kezdve vannak adataink, melyek tanulsága szerint rendszeres egyletre még ez évben nem következtethetünk. Ugy látszik, hogy azok az eszmék, amelyek a tornászat megalapozását eredményezték csak az 1860. év végén kezdtek érvényesülni."

Két akadémiai hallgató, Hampel Adolf és Cseh Lajos kezdeményezésére testgyakorló órákat inditottak a Leányvárban, később a tornahelyiséget a Zöldfába helyezték át. A tornázás mellett a kard- és tőrvivás az a sportág, mely először indul virágzásnak. Nem csodálkozhatunk, ha meggondoljuk, hogy 1876-ig a német egyetemek szokásai voltak elterjedve az akadémián. A foglalkozásokat egészen az 1869. év végéig a tornázásban kiemelkedő hallgatók vezették, mignem egy hivatalos rendelkezés folytán, a városban rendszeresitett állásban müködő tornatanárra bizták. Igy lett a város első kinevezett tornatanára Huber József. Selmecbánya városa pedig a felsőbb rendelkezés értelmében 350 forint szubvenció ellenében köteles volt helyiséget rendelkezésre bocsátani, és azt megfelelően berendezni. Ez a rendelkezés nem vált az akadémiai sportélet hasznára, mivel a külön dij fizetése mellett élvezett tornatanitás a hallgatókat a részvételtől elriasztotta, pedig a tornázásnak a városban való megalapitása a hallgatók érdeme volt. Az akadémiai ifjuság mégiscsak tornázott rendszeresen, ott, ahol nem kellett külön fizetni ezért. A tornaegylet a foglalkozásait a korábbi

megszokott helyén, az Óvárban tartotta. Selmec szabad királyi bányaváros tanácsa által létrehozott városi Tornaintézet csak 1874-ben mentette fel a hallgatóságot a külön dij fizetése alól, kérve, hogy minél nagyobb számban vegyenek részt a tornatanitáson. Ebben nagy szerepe volt a Tornaintézet vezetésébe két

évvel korábban delegált három akadémiai tagnak is.

A külön müködő "tornaegylet", a magyar, és az ifjusági "viegylet" 1880-ban egyesült, és Akadémiai Torna- és Vivóegylet néven beadványban kérik a város polgármesteri hivatalától, hogy az Óvárban levő tornahelyiségben heti 4 órát gyakorolhassanak. Az igy engedélyezett testgyakorló órákból két óra volt a vivás és két óra a torna, a foglalkozásokat hétfőn és csütörtökön tartották. Ebből az évből származik az a feljegyzés, hogy az ifjuság által rendezett torna- és vivóversenyeket táncmulatsággal kötötték össze. A győzteseknek négy, élő növények leveleiből font koszoru volt kitüzve, amelyet az erre felkért lányok adtak át. A versenyzők három tornaszámban, nyujtón, korláton és sulyemelésben, és egy vivószámban vettek részt.

Az 1885-86. tanévben a klub tagjainak száma már 117-re emelkedett. A sportegylet egy igen lelkes atléta, Beél Gyula vezette, az akadémiai sportélet elnöksége idején virágzásnak indult. Elkészitették az alapszabályokat, amit az akadémia igazgatósága jóváhagy, illetve megerősit. Pöschl Ede főiskolai tanár cimert tervezett és rajzol, amelynek 4 sarkában egy-egy E betü van, melyek értelme: Erő, Erély, Egészség, Egyetértés. A torna-bálok és versenyek biráskodásába bekapcsolódtak a tanárok is, és az addigi babérkoszoru helyett a körmöcbányai pénzverdében készitett arany, ezüst és bronz érmekkel jutalmazzák a győzteseket. A "torna- és vivóegylet" nevet "athlétaclub"-ra változtatják, s uj versenyszámok jelennek meg, nevezetesen a sikfutás, a távolugrás, és az akadályverseny. A testgyakorló órákat a heti 4-ről 6-ra emelték. Ekkor született meg a csónakázás eszmélye is. A klub vezetősége a csónak beszerzésére vonatkozólag megbizást adott egy Regéczy nevü hallgatónak,

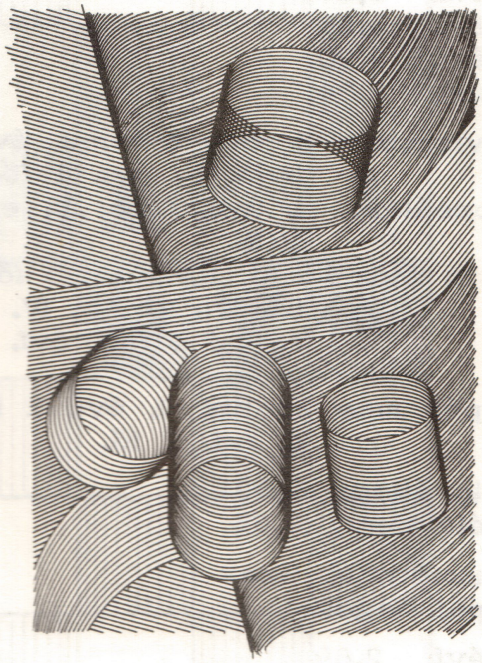
aki eljárt megbizatása ügyében, de a csónakázás terve mégsem valósulhatott meg, mert a csónakért igen magas árat kértek. Később, az 1890. évben az evezős-sport mégis megindult Tuzson János elnöksége idején. A klub beszerzett egy csónakot, amit eleinte az akadémiai polgárok használhattak, később azonban a jegyek váltása ellenében a városi lakosság is igénybe vehette.

A XIX. század utolsó évtizedének kezdetén a klub életében hanyatlási folyamat indult meg. A tagok száma 40-re csökkent, a már hagyományossá vált atlétabálok is elmaradtak. A tornaterem üresen kongott, a beszerzett csónaknak, amelynek inkább a felvirágzást kellett volna elinditania, ott hevert a parton kihasználatlanul. Harwich Ernő igy jegyzi fel, hogy ezekben az években a klub hosszu időre álomba szenderült. Ez volt az az időszak, amikor a viszonylagos és látszólagos jólét a csucspontjához érkezett, amikor maximális volt az olcsóság, de legnagyobb a polgári tespedtség. A megelőző évekhez képest a felére csökkent az erdőmérnökhallgatók száma, de nyilvánvalóan a bányász- és kohászhallgatók létszámában is csökkenés mutatható ki. Az alacsony gyakornoki fizetések miatt nem volt akkoriban vonzó sem az erdő-, sem a bányamérnöki pálya, az akadémiára kevesebb hallgató jelentkezett. A további eseményeket már a Selmeczbányai Hiradó egykori számaiból tudhatjuk meg. A legrégebbi fellelhető példány egy 20 fős tornaversenyről ad hirt az 1882. évi 16. számban. Két év mulva már a hosszu ideje kihasználatlanul heverő csónak vizrebocsátása ügyében megindulo mozgalomról tudósit az ujság. A klub az engedély megszerzésekor anyagi gondokkal küzdött, de a fellendülés jelei lassan megmutatkoztak.

Ujra elérkeztünk az 1895-ös esztendőhöz. Az ekkor induló tanévben az akadémiai sportklub elnöke Roth Gyula, a későbbi Kossuth-dijas egyetemi tanár, aki 1961-ben bekövetkezett haláláig tevékenyen részt vett a tudományos életben. Abban az időben a tornagyakorlatokat maga az elnök, Roth Gyula vezette, s ez magyarázatul szolgálhat magas kora ellenére a teljes szellemi és fizikai frissességének.

A XIX. század utolsó évtizede tehát a hagyományos keretek között telt el, a sportklub, ha kevesebb taglétszámmal is, de müködött. Az 1898-ban megrendezett, disztornával egybekötött atléta-bálon már lóugrás, magasugrás, birkózás is szerepelt, és később már országuti kerékpározásról is olvashatunk. Az érdeklődés azonban megcsappant, és a Selmeczbányai Hetilap joggal irja: "... remélhető, hogy a jövő alkalommal ezen egykor annyira pártolt athléta mulatság nagyobb pártfogásban fog részesittetni a közönség által."

TK

EZT PRODUKÁLTUK.....

Erdőmérnöki Kar

1979/80. tanév II. félév

I. évf.	3,22	I. évf.-ról
II. évf.	3,37	1 fő félévismétlő
III. évf.	4,02	2 fő átiratkozott
IV. évf.	3,68	II. évf.-ról
V. évf.	3,99	1 fő félévismétlő

Kari átlag: 3,65

1980/81. tanév II. félév

I. évf.	3,23	I. évf.-ról
II. évf.	3,36	2 fő kivételes rek-
III. évf.	3,98	tori engedélyt kért
IV. évf.	3,58	a sikertelen mate-
V. évf.	3,59	matika vizsga mi-
		att;
		II. évf.-r ól
		1 fő a mechanika
		miatt.

Kari átlag: 3,54

Félévism.ut.: I. évf. 7 fő, II. évf. 1 fő, III. évf. 2 fő.
Elbocsátás: I. évf. 2 fő.

Faipari Mérnöki Kar

Mérnöki Szak

1980/81. tanév I. félév

I. évf.	3,18
II. évf.	3,23
III. évf.	3,50
IV. évf.	3,90
V. évf.	4,04

Félévism.ut.: I. évf. 5 fő, II. évf. 5 fő, V. évf. 1 fő.
Elbocsátás: I. évf. 1 fő, IV. évf. 1 fő.
UV.: I. évf. 45 fő, II. évf. 35 fő, III. évf. 16 fő, IV. évf. 5 fő, V. évf. 2 fő.
Átlépés más szakra: I. évf. 1 fő, II. évf. 2 fő.

Szak. átlag: 3,53
1. félévben: 3,55

Üzemmérnöki Szak
nappali tagozat

I. évf.	2,89
II. évf.	2,89
III. évf.	3,72

Félévismétl.: I. évf. 1 fő, II. évf. 1 fő.
Elbocsátás: II. évf. 1 fő.
UV.: I. évf. 28 fő, II. évf. 18 fő, III. évf. 12 fő.

Szak.átlag: 3,13
I. félévben: 3,16

Levelező tagozat

I. évf.	2,94
II. évf.	2,95
IV. évf.	3,97

Félévismétl.: I. évf. 3 fő, II. évf. 2 fő.
Elbocsátás: I. évf. 2 fő.
UV.: I. évf. 13 fő, II. évf. 13 fő.

Szak.átlag: 3,52
I. félévben: 3,23.

1980/81. tanév II. félév

Mérnöki Szak

I. évf.	3,25
II. évf.	3,29
III. évf.	3,37
IV. évf.	3,80
V. évf.	3,96

Félévismétl.: I. évf. 4 fő.
UV.: I. évf. 42 fő, II. évf. 19 fő, III. évf. 7 fő, IV. évf. 1 fő, V. évf. 1 fő.
Átlépés más szakra: I. évf. 7 fő.

Üzemmérnöki Szak
nappali tagozat

I. évf.	2,67
II. évf.	3,27
III. évf.	3,80

Félévismétl.: I. évf. 2 fő, II. évf. 1 fő.
Elbocsátás: I. évf. 1 fő, II. évf. 1 fő.
UV.: I. évf. 59 fő, II. évf. 18 fő, III. évf. 3 fő.
Átlépés más szakra: I. évf. 1 fő.

Levelező tagozat

I. évf.	3,04
II. évf.	3,41
IV. évf.	4,04

UV.: I. évf 5 fő, II. évf. 10 fő.

Kari átlag: 3,35
I. félévben: 3,13

SAKK-MAKK

Ezzel a számmal háromfordulós sakkrejtvényt inditunk. Azok között, akik helyesen fejtik meg mind a három feladványt, és azt eljuttatják a szerkesztőséghez, 5 db értékes könyvet sorsolunk ki. Megfejtésként mindig világos első lépését kell beküldeni, egy névvel és évfolyammal ellátott papirlapon, melyet a menzán elhelyezett gyüjtődobozba dobjatok be.

A feladványok egyáltalán nem lesznek nehezek, ezt bizonyitja az első forduló rejtvénye is. Érdemes próbálkozni.

Világos indul és a második lépésben mattot ad.

Határidő: okt. 26.

Nagy Miklós

